

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Com adoptar una perspectiva de gènere als serveis sanitaris?

Estratègia per a l'equitat de gènere
en el sistema sanitari

Iria Caamiña Cabo

1

Marc de les polítiques d'igualtat

2

Evolució de les polítiques d'igualtat

3

La transversalitat de gènere

4

Estratègia per a l'equitat de gènere al sistema sanitari

5

Reptes en la incorporació de la perspectiva de gènere

- **Principi d'igualtat** de dones i homes integrat als drets humans i fonamentals
- Integració de la **igualtat en lleis bàsiques**: CE, EAC, LGS i LSP
- Aprovacions de **lleis específiques** per fer efectius el dret a la igualtat i la no-discriminació per raó de sexe:
 - Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la **igualtat efectiva** de dones i homes
 - Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'**igualtat efectiva** de dones i homes
 - Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la **violència de gènere**
 - Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la **violència masclista**
 - Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els **drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals** per eradicar l'homofòbia, la biofòbia i la transfòbia
- **Obligació ètica** d'abordatge a les **desigualtats** a les societats democràtiques

Desigualtats de gènere

- El **gènere** és un dels **eixos de desigualtat** juntament amb la classe social, l'edat, l'ètnia i el territori:
 - ✓ Diferents normes, valors i expectatives determinades pels **estereotips de gènere**
 - ✓ **Divisió sexual** del treball i els **rols** tradicionals de gènere

Pensions

Bretxa salarial

Treball domèstic i de cura

Càrrecs directius i gerents

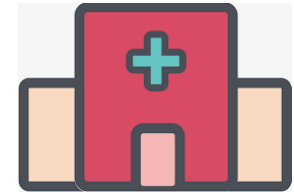
- Les dones i els homes experimenten de forma diferent els **riscos per la salut** i presenten diferents **resultats de salut**, fets que estan relacionats amb:

Rols socials

Poder i presa de decisions

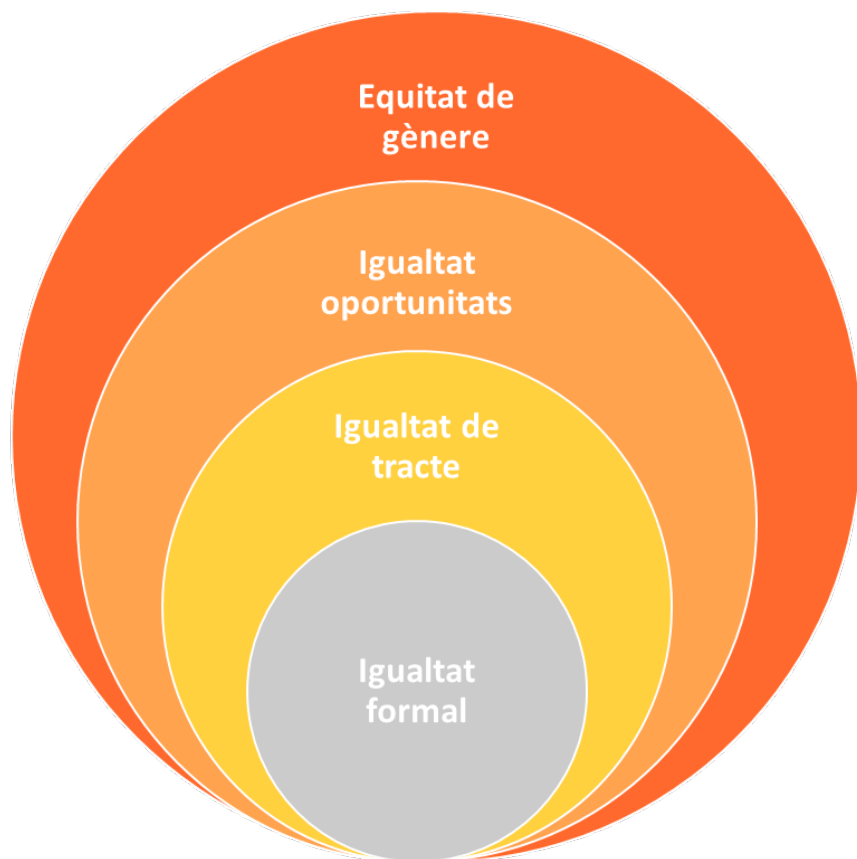
Accés als serveis

- Androcentrisme en la **recerca científica i la medicina**
 - ✓ Exclusió sistemàtica de problemàtiques i experiències de les dones
 - ✓ Establiment com a patró de normalitat model homes
- **Biaixos de gènere** en salut:
 - ✓ Assumir que els gèneres són **diferents quan són iguals** → *cega al gènere*
 - ✓ Assumir que són **iguals quan són diferents** → *neutre al gènere*

Evolució polítiques públiques gènere

Concepte igualtat efectiva

Polítiques

Evolució polítiques de gènere a Catalunya

1

Pla d'actuació per a la igualtat d'oportunitat per a les dones (1989-1992)

2

Pla d'actuació per a la igualtat d'oportunitat per a les dones (1994-1996)

3

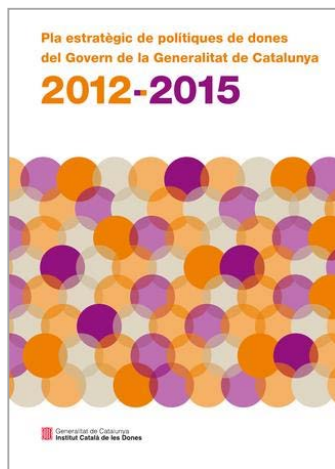
III Pla d'actuació per a la igualtat d'oportunitat per a les dones (1998-2000)

4

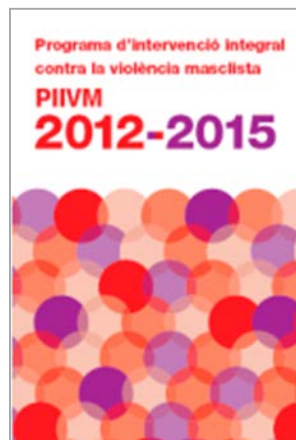
IV Pla d'actuació per a la igualtat d'oportunitats per a les dones (2001-2003)

5

V Pla d'acció i desenvolupament de polítiques de dones (2005 –2007)
Pla de polítiques de dones (2008 – 2011)

Situació actual: plans i òrgans de coordinació

- GT transversalitat gènere
- Inf transversalitat de gènere
- No Pla interdepartamental
- Plans sectorials

Comissió interdepartamental
per a la Igualtat Efectiva de
Dones i Homes

Comissió tècnica
interdepartamental

**GT de Transversalitat de
Gènere (GTTG)**
[tots els departaments]

Comissió Nacional per a una
Intervenció Coordinada contra la
Violència Masclista

Comissió tècnica
intervenció
coordinada

GT formes i àmbits VM

Grup anàlisi casos

*Polítiques gènere en salut***1989 - 2003**

- ✓ Actuacions centrades en la salut de les dones: salut reproductiva
- ✓ La salut de les dones a Catalunya (1999)
- ✓ Recomanacions atenció violència de gènere (2003)

2004 - 2011

- ✓ Creació grup kyria: intern i assessor
- ✓ Apoderar a les dones en la presa de decisions
- ✓ La salut de les dones a Catalunya (2007)
- ✓ Protocols abordatge VM (doc marc i operatius)

2012 - 2017

- ✓ Crisi econòmica: reducció recursos + aturada de projectes
- ✓ Iniciatives puntuals a unitats concretes
- ✓ Informes de Salut

Polítiques de gènere en salut

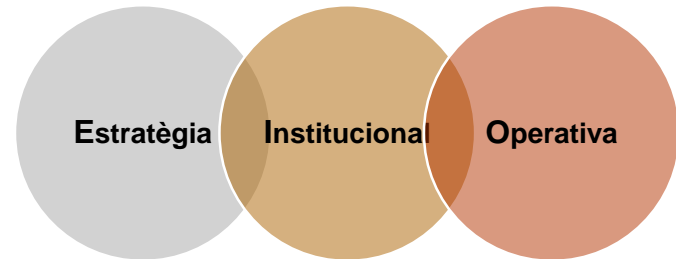
Avenços i millores al llarg del temps però fins ara les **estratègies i mesures** impulsades des de l'àmbit de la salut **NO** han considerat :

- les **relacions de poder** de gènere
- la **complexitat de la relació sexe i gènere**
- l'impacte la **masculinitat normativa** sobre la salut dels homes
- la relació entre desigualtats → implementació de mesures **interseccionals**
- l'abordatge de les **causes fonamentals**, profundes, estructurals i sistemàtiques
- combinar l'abordatge **curt termini** amb accions a **llarg termini** per fer canvis estructural

Transversalitat de gènere (gender mainstreaming)

- L'(re)organització, la millora, el desenvolupament i l'avaluació dels processos polítics, de manera que la **perspectiva de gènere s'incorpori en totes les polítiques, en tots nivells i en totes les etapes**, pels actors normalment involucrats en l'adopció de mesures polítiques

Grup d'especialistes en mainstreaming del Consell d'Europa 1999

- Posar en **dubte** la suposada **neutralitat** de tots els processos
- Analitzar la situació amb l'objectiu d'**identificar desigualtats** en les intervencions públiques
- **Corregir les desigualtat** i desfer els **mecanismes que les causen**.

Eines per a la incorporació de la perspectiva de gènere

Missió

Garantir l'**equitat de gènere** en l'àmbit de salut per tal de **millorar la salut de tota la població**, tant des de l'atenció de les seves necessitats (assistència i recerca) com en el marc laboral del conjunt de professionals del sistema sanitari

Objectiu principal

Desplegar una **estratègia** per a l'assoliment de l'equitat de gènere en l'àmbit de la salut **abordant les desigualtats de gènere i desplegant eines** que garanteixin la **incorporació de la perspectiva de gènere** transversalment

Objectius secundaris

- 1) Definir les **prioritats** en el sistema sanitari pels propers quatre anys.
- 2) **Coordinar i facilitar la cooperació** entre tots agents del sistema sanitari, a nivell **interdepartamental i interinstitucional**
- 3) **Promoure la transversalitat** de la perspectiva de gènere
- 4) **Optimitzar els esforços** de les unitats i del conjunt de professionals
- 5) **Donar visibilitat** a les polítiques i actuacions

Àmbits d'actuació sectorials

1

Planificació estratègica i operativa en totes les fases

2

Polítiques de professionals sanitaris

3

Malalties que afecten especialment a les dones i als homes

4

Política de recerca en ciències de la salut

5

Estratègies de participació de la ciutadania i del conjunt de professionals

6

Abordatge de les **violències masclistes**

Àmbits d'actuació transversals

1

Anàlisi de les diferències i desigualtats de gènere en salut

2

Formació: sensibilització, gestió de la transversalitat i àmbits comuns

3

Pressupost amb impacte de gènere i **clàusules** d'igualtat en contractes i subvencions

4

Comunicació en el sistema sanitari

5

Participació de **societat civil** en l'Estratègia

6

Promoció i aplicació de **Plans d'igualtat**

Valors patriarcals que dicten els mandats de gènere

Discurs de la **resistència**

Abordatge **interseccional**

Feminització de la professió no garantia

Formació gran nombre de professionals

Eines i **instruments específics**

Desplegament territorial aliances amb l'àmbit local

Encaix i col·laboració estratègies **LGTBI** (gènere no binari)

MOLTES
GRÀCIES!!

http://salutweb.gencat.cat/ca/el_departament/igualtat-de-genera/

iria.caamina@gencat.cat